

FOLK OG LAND

NR. 9 — 12. ÅRGANG

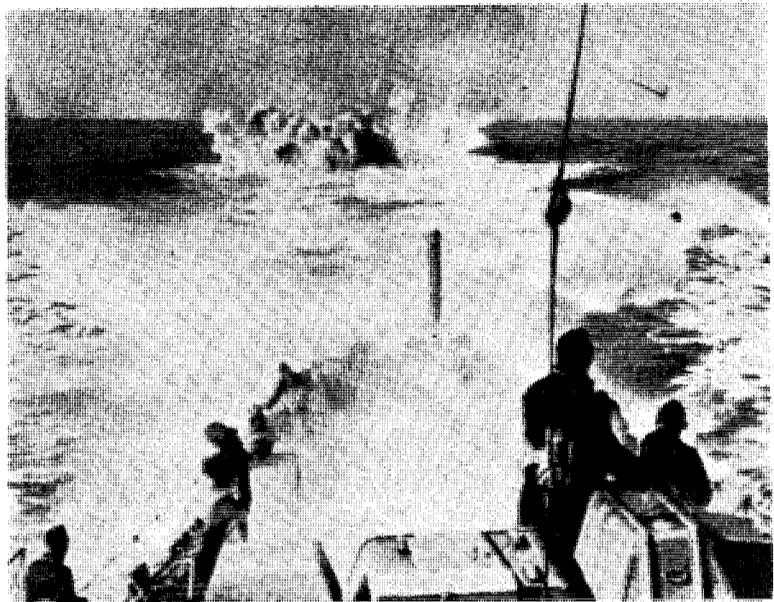
LØRDAG 9. MARS 1963

LØSSALG 85 ØRE

 Erik K. Wilberg
 Nils Juellsgård
 Oslo
 1914

Alexander Lange:

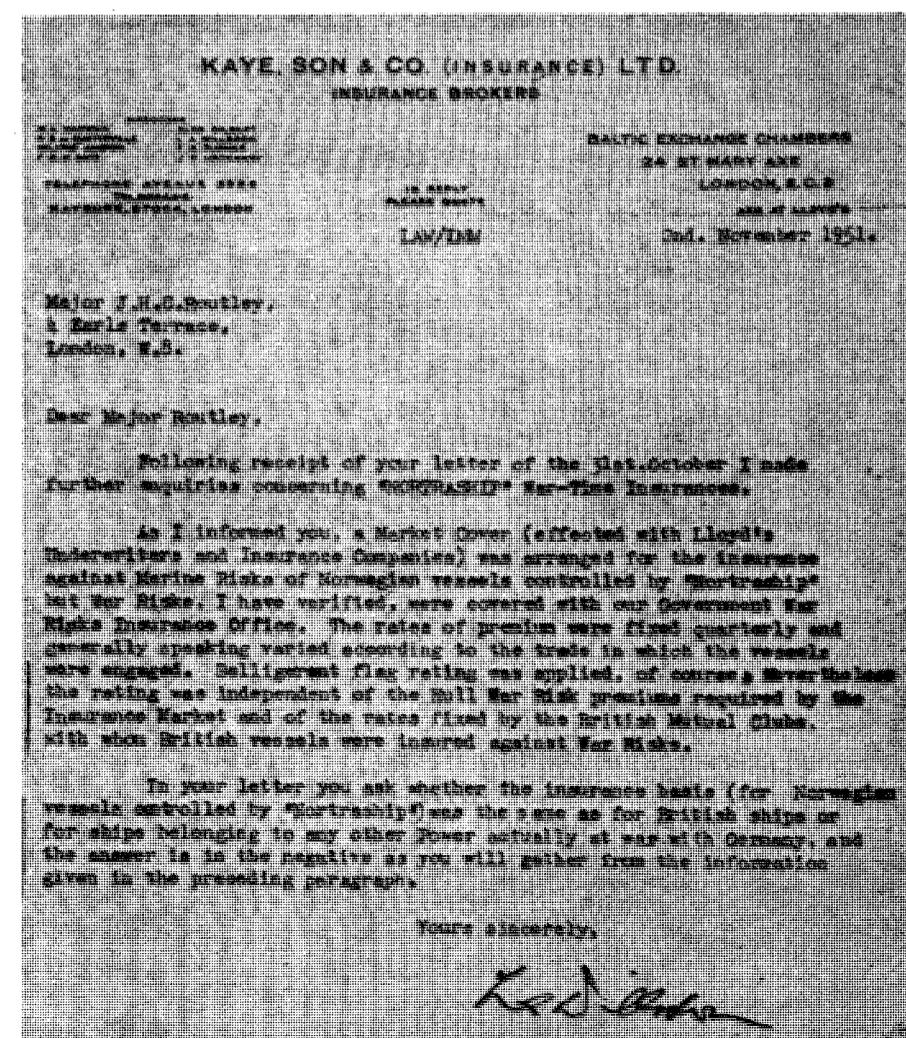
Heller ikke Lloyds regnet Norge som krigførende

I den henimot kriminalromman som heter den norske ennu herskende, tildels fjernstyrte og under okkupasjonen rømte klikks forhold til landets forsvar, til det forlatte folk, til grunnlov og lov og til de historiske fakta — er det presteret hittil hårdnakkede og hartad utrolige forvanskninger og

forttelser, ofte i den hensikt å ramme relativt uskyldige. Johan Echarffenberg har i årevis forlangt fremleggelse av alle dokumenter, senest i «Morgenbladet» 13. februar 1962: «Hemmeligholdelsen av den militære undersøkelseskommisjons arbeide».

«Folk og Land», hvis oppgave det er å føre etter

Oppsiktsvekkende dokumentasjon om Nortaships forsikringskontrakter.

sannheten av hensyn til fortid, nutid og fremtid, kan nu fremlegge et celebert dokument fra innsiktfullt britisk hold.

Under Andreas Stangeland's opphold i London for noen år siden, hvor han var i kontakt med lord Hankey — ble reist spørsmålet om forsikringstatus for norske skip som seilte for de allierte under direksjon av Nortraship. En av Stangelands forbindelser, major Routley, anstillet visse undersøkelser, blant annet gjennom «Institute of Advanced Legal Studies, University of London», som igjen innhentet fakta fra en tidligere høystående tjenestemann i «Government War Risks Insurance Office». Vedkommende gikk etter krigen over i ledende stilling i det ansette forsikringsselskap Kaye, Son et Co. (insurance) Ltd., London.

Vedkommende fikk seg forelagt nedenstående notat som Stangeland skrev på engelsk til støtte for major Routleys erindring av 10. oktober 1951 og besvarte dette med brev datert 2. november til major Routley.

Dette brev er i Folk og Land inntatt som fotostat, likesom den engelske teksten er gjengitt.

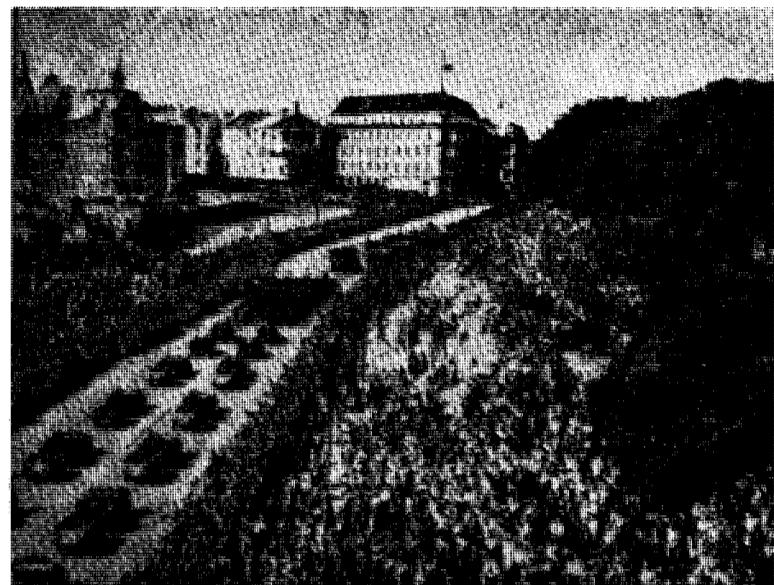
STANGELANDS ERINDRINGS-NOTAT TIL MAJOR ROUTLEY, oversatt til norsk:

I 1940 etablerte den norske eksilregjeringen i London et rederi, Nortraship, som disponerte under

(Forts. s. 8)

Olaf Holm:

„Retts“oppgjørets „retts“kilder

Efter den tyske kapitulasjon ble Norge okkupert av de tre krigførende seiersmakter. De innrettet seg som de skulle være hjemme i Norge. Bildet viser hvordan de amerikanske okkupasjonsstroppene feirer sin nasjonaldag 4. juli med militærparade på Drammensveien

I.

Den hjemlige politiske allmakt og dens juridiske medisinnmenn har etterhånden vandret etterkrigstidens juridiske vindrose rundt for å finne et etter norsk rett holdbart grunnlag for «retts» oppgjøret, fra den berømmede «fullmakt» i dens forskjellige utgaver til nødrett og konstitusjonell nødrett inntil den endelig er havnet ved sannheten, nemlig at

«retts» oppgjøret hviler på noe som dets opphavsmann kaller «seierherrens rett». Det er i hvertfall ikke norsk rett, men skal formentlig nu være grunnlaget — en stund. Ganske uholdbart.

Det er et meget tilfredsstillende foreløpig resultat av Forbundets og «Folk og Land»s arbeide. Dermed er det i virkeligheten erkjent at alle de tidligere juridiske påhitt er irrelevante, hvilket i en rettsstat normalt har tilfølge, at de dommer som er ført på de ulovlige grunnlag revideres. Riktignok har vi opplevet fra høyeste påtalehold, at når noen er dømt på uholdbart grunnlag, så tilslir rettferdighet overfor dem, at andre fortsatt lider samme skjebne! Det er altså norsk rettstilstand i det tyvende århundre. Når et rettsgrunnlag viser seg ubrukelig pønser man ut et nytt.

II.

Seierherrens rett og plik-

ter er kodifisert i Haagerkonvensjonen og bestemt i Folkeretten forøvrig. Hva en seierherre foretar seg utenfor denne ramme er makt-overgrep, m. a. o. forbrytelse som i foreliggende tilfelle i Norge. Det er ikke rett.

Imidlertid var Norge ikke seierherre i den 2. verdenskrig, ikke engang krigførende på egne eller andres vegne eller som påstått inn til kjedsmmelighet, alliert.

III.

O.r.sakf. Sverre Helliksen har skrevet en bok «Tenk Selv» (det er kanskje forbundet med noen vanskelig Forts. side 6

«Tenk selv», sier Sverre Helliksen i sin bok, men det faller tydeligvis vanskelig for mange

«RETTSTOPPGJØRET»

En takk til FORBUNDET fordi det søker å imøtegå «selvgranskerne» når saken om «rettsoppgjøret» skal inn for Stortinget.

Meget er nå avklaret. Noen Elverumsfullmakt til lovgivning fikk regjeringen ikke. Kapitulasjonsavtalen av 10. juni 1940 er kjent. Selvom «granskerne» vil fornekke den rette teksten.

Så står tilbake: Visste du ikke at vi var i krig?

Som soldat har jeg lært at når fedrelandet kom i krig, skulle jeg trøstig våge «helse og liv». Enhver ordre skulle lyttes sålenge vi hadde våpen og inntil overmakten ble for stor, da reddet uniformen livet etter de humane rettsregler for krig.

Jeg har benektet at landet var i krig etter 10. juni 1940. Som bevis for dette: Jeg hørte ikke noe fra min fordelingsunderoffiser i Trondheim om mobilisering. Så har vi kongens ord da han gikk ombord i den engelske krysser i Tromsø: Om at vi som var att i landet ikke skulle foreta oss noe så tyskerne tok harde represalier. Er det flere enn NS-medlemmer som hørte på disse kloke ord?

Et bevis på at Norge ikke var krigførende fra mitt opphold i Sandbakken fanget i Elverum:

En dag kom fire engelske offiserer til leiren og med blokk og blyant registrerte de alt som alliert eien-dom. Hverken Stalin eller Winston Churchill anerkjente Norge som krigførende. Som fange var jeg med og tok imot tyske krigseffekter og lagret dem i Elverum. Ikke noe av det kom Norge til gode. Noe ble ødelagt, resten ble sendt ut av landet.

Ved siste forhør i Elverum ble jeg spurtt om jeg ved-kjente meg navnet mitt på innmeldingsblanketten av 11. november 1940. Ja, jeg vedsto det. Noen interessebetont erindringssvikt led jeg ikke av. Under forhoret benektet jeg bestemt at Norge var krigførende. Jeg fremholdt at når alle gikk hjemme i sivil, både vernepliktige og likeså offiserer, og når tyskerne hadde alt krigsmateriellet, så kunde ingen føre krig. Dagen etter slapp jeg ut.

At militærnekkere og andre som søkte å undra seg forsvarer av fedrelandet påstår noe annet skyldes vel nærmest dårlig samvittighet.

Stemmen i BBC fra London som avstedkom så store ulykker ved å forlede lett-sindige folk til illegal krig-føring var en landsulykke og er vel en tung samvittighetsbør å bære i dag.

Kongens «nei» i Elverum, hvor Elverums leir fikk

gjennomgå, skulle aldri vært sagt. Englands hjelp var jo bare store ord.

Som NS-mann søkte jeg ikke egen vinning på forhol-dene, men produserte varer og leverte dem på rettmes-sig måte.

Men dette ble ikke for-statt, idet jeg og min familie fikk hard behandling i «retts»oppgjøret.

Johan Odden Mæleng.

Sannhets sak

Herr redaktør!

Jeg har sittet og lyttet til omtalen av Helge Krog i radio. Vi kjenner alle til Helge Krog fra hans «6. kolonne». De eldre kjenner ham også fra hans mange politiske innlegg og fra kul-turdebatten. Jeg kommer til å tenke: Det finnes vel ikke i vårt samfund større sannhetssøkere enn kvartetten Johan Scharffenberg, biskop Schjelderup, professor Johan Vogt og Helge Krog. De fire er sannhetssøkere på så mange av samfundslivets felter. Og alle fire har slått ned på det som var grumset og uedelt.

Og det sier seg selv at de alle på forskjellig vis har fordømt «retts»oppgjøret slik det er gjennomført.

Det finnes ikke sterkere bærere av bred, sikker norsk kultur i senere tid. Her kommer en Berggrav, en Castberg, en Fjellbu, ja selv en Løberg så ynkelig tilkort. Men, de fires krystallklare

A. L.:

Randbemerkninger til „retts“oppgjøret

Fra møte i den utvidede utenrikskomite tirsdag den 30. januar 1940. Formannen H a m b r o, foreslår å la den norske post til USA som britene censurerer, på gjennom Tyskland.

Formannen [C. J. Ham-bro]: — «Når det gjelder posten, vil jeg si at jeg for min egen del synes det er ganske riktig at den norske regjering ikke oppgir sitt standpunkt. Amerika har jo protestert meget kraftig, og vi har den eventualitet like overfor England som det i høy grad mislikker — det vet jeg fra folk som har for-handlet med den britiske legasjona at vi kan sende pos-ten gjennom Tyskland og la den gå over Italia. Da blir den ikke tatt i England, engelskmennene chikanerer ikke de italienske båtene, det tør de ikke gjøre.» —

(Johan Scharffenbeg: Norske aktstykker, s. 384)

FRA INTERVJU MED FRU WERNA GERHARDSEN

— Men humbugen innen politikken, reagerer De aldri

meninger skal overhøres. Og det kjøres videre i det samme skjeve spor.

Men, det kommer en dag. Frøsta, 17. februar 1963.

Bj. Rokseth

på den?

Fru Gerhardsen: — Det finns stort sett ikke humbug i norsk politikk. Heller ikke korruption. (!)

(Fra Alle Kvinner, nr. 5-63)

JOHAN SCHARFFENBERG:

— Det er en usannhet at den britiske invasjon først skulle finne sted etterat tyskerne allerede var kommet til Norge, og etterat den norske regjering hadde bedt om hjelp. De allierte ville trekke Norge — om mulig også Sverige — inn i krigen, de ventet ingen norsk motstand, men var helt klar over at de derved ville provosere et tysk angrep. De ventet å komme først, de overvurderte sin egen styrke og undervurderte tyskernes handlekraft og dristighet. Og den norske regjering overvurderte den britiske flåte som vern for Norge.

De fleste nordmenn er u-vitende om okkupasjonens virkelige forhistorie, mange vil ikke oppgi myten om de alliertes englerene uskyld og tyskernes djevelske eneskyld for Norges skam og ulykke, de vil heller ikke se feilen i den norske regjerings uten-riks- og forsvarspolitikk. Her spiller også politiske parti-hensyn inn.

Det eneste botemiddel er å få frem alle hemmelige do-

kumenter i Norge og utlan-det.

Det Norske Vitenskaps-Akadem i Oslo bør prøve å løse denne oppgaven.

Vitenskapens plikt er å søke sannheten for dens egen skyld, uten alle bihensyn. Men selv i politikken vil sannheten seire til slutt. Sannheten alene kan gjøre det norsk folk åndelig fritt og friskt. —

(Fra Norske aktstykker, side 53.)

A. L.

Mennesket er det eneste dyr som kan rødme. Og som har grunn til det.

(Mark Twain).

«TENK SELV»

Overretssakfører Sverre Helliksens bok om «de virkelige kjennsgjerninger kontra rettsoppgjøret» kan det fremdeles skaffes noen eksemplarer av. Pris kr. 10,— fraktfritt tilsendt mot forskuddsbetaling over postgiro 150 28 eller på annen måte. Eller mot etterkrav med tillegg av porto og gebyr.

FORBUNDET FOR SOSIAL OPPREISNING

Postboks 3214 - Oslo

HUSK

HJELPEORGANISASJONEN FOR KRIGSSKADEDE

FOLK OG LANDS MINNEALBUM :

22

Falt i øst i kampen for Europa

FOLK og LAND

UAVHENGIG UKEAVIS

Redaktører:

ODD MELSUM, ansvarlig
ALEXANDER LANGE**«Krigens» og handelsflåten**

Overrettssakfører Sverre Helliksen behandler i sin bok «Tenk selv» inngående spørsmålet om Norges krigsdeltagelse etter at den statlige våpenstillsavtale for verdenskrigens varighet var undertegnet 10. juni 1940. Det er som kjent på en slik fortsatt «krigsdeltagelse» i strid med høytidelig inngått avtale en har grunnet hele «retts»-oppkjøret, bygget som det var på anvendelse av straffelovens paragraf 86.

I og for seg skulle en naturligvis synes det måtte være absurd å hevde at krigen fortsatte for Norges vedkommende tiltross for at landets daværende kronprins ifølge statsrådprotokollen slett ikke ville fortsette «krigen», men være igjen hos folket og fienden, tiltross for at forsvarsmaktens øverstkommanderende frivillig overgav seg til den fiende en fortsatt var i krig med og øvet direkte press på norske offiserer for å få dem til å avgå æresord om ikke ytterligere å delta i landets krig om de dertil skulle få anledning, og til tross for at det ble innledet direkte militært samarbeide mellom norske avdelinger og den tyske okkupant. Men denne absurditet, denne påstand som er direkte fornærrende mot landets nåværende konge, serveres altså fremdeles som god latin.

Drevet fra skanse til skanse har forsvarerne av den absurde teori om norsk traktatbrudd, om direkte forræderi fra overkommandoens side og om en kronprins som ville være hos fienden mens krigens ellers gikk sin gang uten ham, forsøkt å dekke over sin nakenhet med et lite fikenblad om at det var ved hjelp av vår handelsflåte, som seilte for England nå som før og alltid, vi fortsatte vår avblåste krig. Protokollkomitéen hevdet således i en innstilling i 1949 at det vesentlig var ved handels- og fangstflåten Norges «innsats i den felles allierte krigsførelse» manifestererte seg. Eller som Kjeldstadli sier det i «Hjemmestyrkene» (1959): «— — eneste aktivum overfor britene var faktisk bare den norske handesmarine og de norske sjøfolkene.»

Med den vekt en slik har lagt på handelsflåtens betydning for krigføringsspørsmålet, må vel den dokumentasjon vi bringer på første side i dag være noe av en atombombe under hele løgnbygningen. Her foreligger det som man vil se en klar og utvetydig bekrefte fra britisk side på at Norge ikke var ansett som et krigførende land og at den norske handelsflåte forsikringsmessig sett ble behandlet overensstemmende hermed.

Selvom vårt rettsvesen med Terje Wolds Høyesterett i spissen konsekvent hindrer rettferdigheten i å skje fyldest ved å nekte gjenopptagelse av saker fra landssvikoppkjøret, så forekommer det oss nesten utrolig at det norske Storting nå igjen kan skyve ansvaret fra seg, spesielt etter denne siste dokumentasjon og etter de viktige innlegg som er levert av FORBUNDET i henvendelsen til Stortinget og av overrettssakfører Helliksen i boken «Tenk selv», som også er distribuert til de enkelte stortingsmenn.

Hvis Stortinget ikke nå på en eller annen måte tar affære og sørger for rett i landet og for at de titusener av politisk straffedømte får samme rettigheter som en hvilkensomhelst kriminell forbryter når det gjelder gjenopptagelse, så har man tatt skrittet ut i rettskaoset og den brutale minoritetsundertrykkelse. Da er det slått åpenlyst fast at det er makten og ikke retten som skal råde i Norge — også i tider hvor en ikke engang lenger kan skyde på affekter — hos andre da enn hos de hovedansvarlige som er kommet til den siste korsveien — og hvor den meget omtalte «folkets rettsbevissthet» utvilsomt nå

BUSKERUDBREV

«Selv Buskerud amt er blitt hendelsesrikt», skrev en gang Wildenvey. Selv om det ikke har vært store hendelser her, kan dog noen av de siste fortjene å bli nevnt. Fylkesmann Dybsjord fortjener å minnes, det var han der som kommunalekspert etter NS program utarbeidet den nye kommune-lov med fører og ansvarsprinsipp fra 1941. Efter freden sto han de nye makt-havere til disposisjon som vitne i etterkrigsoppkjøret. Han var fagmannen som sto til disposisjon.

Hans etterfølger Watnebrynn begynte som skattekrever, senere stortingsmann og medlem av Norsk-Russisk samband. Så bar det til New York som regjeringsrådgiver i FN. Han har uttalt at u-landene bare kan hjelpes gjennom internasjonal planøkonomi. Så en mann med slike store vyer er vel nesten kommet på feil hylle ved bare å være fylkesmann.

I Drammen, Buskeruds hovedstad, har vi også merket de farvedes utferdstrang til Norge. For en tid siden hadde AUF en japaner som formann. U H måtte finne på noe som overgikk dette, og kom slepende med en USA-neger til ungdommens bystyre i Drammen. Men da sa AUF nei, så det er tydeligvis en grense heldigvis. Drammens nabobygd Lier holder også på rasemix, der har en neger vært lærer i ett år. Drammens nye Park Hotell er nu i sving, særlig på dansesal. Refrengsangerne eksellerer i engelsk-amerikanske sanger, det er dansesalvets NATO-samarbeide. Og selvfølgelig har en neger fra New York sunget jungegens rytmer på ungdommens danseafnner.

THEO.

★

Atter det Skilte
bøjer sig sammen,
engang i Tiden
vorder det Eet.
Da skal det frie
mægtige Norden
føre til Sejer
Folkenes Sag!

(Carl Ploug).

går i en annen retning enn det som hittil har vært knessatt offisiell politikk i Norge: å fortsette uanständigheten.

Det er nå i første rekke stortingsmann Hambros utvalg, det som skal komme med innstillingen om Justisdepartementets publikasjon, som har utspillet. Det er i sannhet et tungt ansvar som hviler på dette utvalgs skuldre.

To presserøster om de Gaulles nye Europa

I den svenske storavis Dagens Nyheter, som ellers gir uttrykk for helt andre og autoriserte synspunkter finner vi en forbausende artikkel av dosent Tor Ragnar Gerholm, hvorav vi siterer noen avsnitt:

«de Gaulle hissade stoppsignal for det engelska intrådet i EEC. Märkvärdigt nog tycks detta för många ha kommit som en fullständig chock. Bland de indignerade och förvirrade kommentarerna urskiljer man en enda gemensam nämnare: för den åldriga generalen har 'tron på Frankrikes storhet övergått i vad som närmar sig politiskt storhetsvansinne'.

Detta är verkligen en egen domlig tolkning av de Gaulles politik. Det är sant, att han är gammal — liksom Adenauer — men varken han eller den tyske kanslern kan rimligtvis beskyllas för att vara ur fas med tiden. Det förhåller sig, tyvärr, alldeles precis tvärtom. Det är USA och England som är efterblivna. Deras europeiska politik baseras på en alldeles otidsenlig strategisk doktrin.

I dag är det de Gaulle som företräder Europas politiska intressen. Europas, väl att märka, inte den samlade mänsklighetens.... Men de Gaulle står inte ensam. Han stöds av en kompakt majoritet i Frankrike, och Adenauer har i realiteten valt Frankrike i stället för USA.»

«Man må säga och tycka vad man vill om de Gaulle — hans praktiska politik styrs sannerligen inte av några verklighetsfrämmande gammalmansdrömmar. de Gaulle kan med visst fog hävda, att hans politik ökar Europas säkerhetsmarginal. Behöver jag tillägga, att han sätter Europas intressen före den samlade mänsklighetens? Men de Gaulle skulle aldrig ha fått detta tillfälle att spela en storpolitisk roll om USA presenterat europeerna ett acceptabelt alternativ. Talet om 'atlantisk gemenskap' och om en kärnvapenstyrka i NATO-regi kan inte dölja faktum, att USA hela tiden för sig självt förbehållit den exklusiva kontrollen över de allt avgörande kärnvapnen.»

Og så er det det norske blad ORIENTERING, som

forbauser oss med dette stort oppslalte innlegget av G. R.:

«Me drøfta den siste utvikling i Fellesmarkedet og var nokså usamde. Høgremannen vert so arg over min uforstand at han kalla meg ein helvetes gaullist, og til slut ein fordømt europear, meddi han peika på eit bilet i bladet av de Gaulle og Adenauer. Det utviklar seg fort i vår tid. Ein vanleg kommunist vert vel snart rekna for ein bra borgar, serleg hvis han er samd med denna Oksviken i Moskva og ikkje med Mao.

Men eg for min del kan ikkje finne at de Gaulle sin politikk er so galen. Han er klar over at NATO berre er eit anna namn på Amerika, og det er rett, og da kan det ikkje vere so gale at han sa det. Han vil ikkje at Frankrike skal vere eit underbruk under Amerika, men vil atteraise sjølstendet. Og det er no en bra tanke som dei kanskje burde hatt litt av i Stortinget også. Når han no får avtale med Tyskland og samstundes nærmar seg Sovjet, so er det et bra eksempel på heilgardering. Han tek ingen risiko. Og det er god fransk politikk han tek opp att.

Eg hørde dei sa i kringkastninga at han hadde den meining at amerikanerane ikkje var siviliserte. Og det kan han også ha mykje rett i. Det er ikkje alltid forstanden fyl penger, og med Amerika tek dette til å verte pinleg klart. At dei heller ikkje alltid er serleg taktfulle syner den siste nute til Canada. Ein må vera nokso mykje Lange for å godta deira oppførsel t. d. mot skipsfarten på Cuba. Amerikanarane er langt framme på mange måtar, dei lagar framifrå flugetaumar, berre enn England for ikkje å nemne Sovjet som er reine sinker. Som sportsfiskar må eg gi dei min beste ros. Men når det gjeld politisk forstand må eg helst vere samd med de Gaulle, sjølv om eg vert kalla gaullist og europear.»

Hvor andres Skade og Ulykke ettertrages, der tror jeg Lov og Ret kun meget ringe agtes.

(Ludvig Holberg).

DETTE GJØR DE OG DERFOR....

GODE RÅD FOR HVER DAG

Oberst Konrad Sundlo:

NARVIK 1940

C. Så kom 9. april

Den offiser jeg hadde talt med, rapporterte naturligvis til oberst Mjelde at jeg ikke ville «forsterke» Narviks forsvar, ved å trekke bataljonen inn til byen. Til oberst Mjelde som var en slik sinnatagg, og som var en mann med et så ubalansert gemytt. Jeg kan tenke meg hvorledes han rapporterte kontorets samtal med meg til divisjonssjefen som var i Finnmark.

Imidlertid ringte jeg opp til major Spjeldnes på Elvegårdsmoen:

«Det ser farlig ut. Du må straks sende mitraljøsekompaniet til Narvik.»

Jeg var såvidt ferdig med

«BYEN MED KANONEN»

major Spjeldnes, da det etter hengte fra divisjonskontoret i Harstad.

Nå var oberst Mjelde selv i telefonen:

«Jeg har talt med generalen i Finnmark, og generalen har sagt at bataljonen øyeblikkelig skal føres over til Narvik. Den må være over på en time.»

«Langtifra», sa jeg.

«Hva», sa Mjelde.

«Jeg sa at bataljonen ikke kan føres over på en time.»

«Den må», sa Mjelde.

«Det kan godt være», sa jeg, «men den kan ikke komme over på så kort tid. Det er jo 11 km. landevei å marsjere fra ekserserplassen til Øyfjord, og så kommer ferjingen over Rombakken, og den er 3 km. bred. Det er mørkt og snøstorm fra vest, så bataljonen får uværet midt imot seg. Bataljonen kan ikke være her før på flere timer.» — «Ja, ja», sa Mjelde. «Den får komme så fort den kan da.»

Generalstabens Krigshistoriske Avdeling gjør i sin betrekning om krigen i Ofoten oppmerksom på at Divisjonen beordret bataljonen over til Narvik mot oberst Sundlos protest. — Divisjonen har

derfor ansvaret for de uheldige følger av denne overføringen.

Her hadde jeg altså nok et eksempel på hvorledes divisjonen blandet seg inn i mine disposisjoner og beordret meg til å gjøre det stikk motsatte av hva jeg mente var riktig.

Det var jeg som hadde ansvaret. Det var jeg som hadde det nøyaktige overblikk over situasjonen. Men når krisen var der, hadde ikke divisjonen så pass nerver at den sa:

«Dette er en sak for forsvarssjefen i Ofoten. La ham få ordne seg som han finner det best selv.»

Istedet for dette prøvet først en forstyrret oberst, der fungerte som stedfortredende divisjonssjef å narre meg til å gjøre en militær dumhet, og da dette ikke gikk, ringte han opp til divisjonssjefen som var 400 km. borte, og bad om hjelp til å få arrangeret dumheten.

Og divisjonssjefen oppe i Finnmark begynte straks å blande seg inn i mine anordninger og gi ordre om hvorledes mine avdelinger skulle disponeres.

«Bataljonen skal snarest over til Narvik», bestemte generalen. For å «styrke» byens forsvar.

For med sine geværer, maskin geværer og mitraljøser å hindre en tysk flåte i å skyte byen i grus med langrekende kanoner. Jeg husker jeg tenkte: «Er det jeg som er gærn eller er det de andre?»

Så ringte jeg etter til major Spjeldnes inne på Elvegårdsmoen:

«Generalen har bestemt at hele bataljonen din skal inn til Narvik. Sett igang og kom snarest, men ta ikke med hestene. Jeg skal ordne med ferje over Rombakken.»

Klokken var nå blitt 21.00. Da jeg var ferdig med major Spjeldnes, ringte jeg opp til kommandørkaptein Askim og fortalte nyheten om den tyske flåteavdelingen.

«Jeg er allerede orientert», sa Askim.

Regimentstabens personale var samlet på kontoret ca. kl. 21.00, og jeg forklarte da situasjonen:

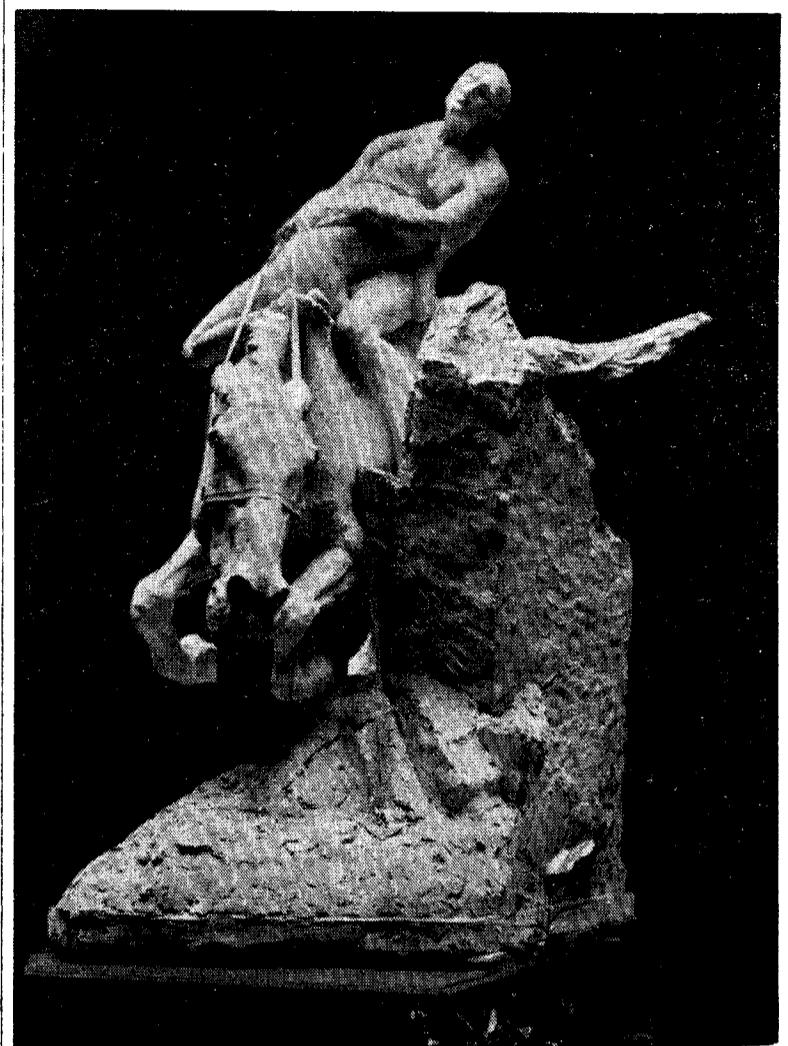
«De, kaptein Østvik, må ordne med Ferjeselskapet, slik at ferja ligger på Øyjordsida fra kl. 24.00. — Den må stå til bataljonens disposisjon til hele styrken er kommet over.

(Forts. s. 8)

XXII. Hans Egede-Nissen:

Pastorale erindringer

XIV.

Billedbugger Utsøns visjon utenfor Sjømannsskolen på Ekeberg

At Trygve Bull har rett i for å sende skoøsarbeidere til det østlige paradis. De som lot seg lokke med rübler kom brennfart i retur! Jeg tilbød en leder i Skog og Land reisepenger til Lenigrad, hvis han forpliktet seg til å bli der ett år. Jeg stakk pengene opp i nesen på ham, men han svarte:

— «Je' har det godt her heme je'». Men det var ikke tilfelle med den jevne skogsarbeider! Jeg så meg arg på disse folks elendige vilkår — deres usle slavekår — ut fra det syn jeg som er kommet av en arbeiderleder-ætt og som prest hadde på dette faktum. Jeg fryktet dengang like så sterkt som Mr. G. og hans parti idag tilsynelatende gjør det — et Norge som en provins i bolsjevismens tegn, som en rød rådsrepublikk. I dag er det vel ellers bare Dagbladet som kokterer for våre venner i øst?

Derfor gikk jeg inn med liv og sjel for Fedrelandslagets idé, som var å legge grunnlaget for en nasjonal samlings-politikk. Men dessverre viste Fedrelandslaget seg å være en dødfødt idé, et misfoster i likhet med alt det Christian Michelsen før med. For i realiteten hadde ikke laget noen idé — de sterke menn — bak kulis-

(Forts. s. 7)

17. mai 1933 ble så Nasjonal Samlings program lagt frem av vår store foregangsmann Vidkun Quisling

„Rett“ oppgjørets „rett“ kilder -

Forts. fra side 1

heter!) hvor han gjennomgår hele «retts»oppgjøret og de begivenheter som aktørene i oppgjøret har påberopt seg. Boken vil sikkert ikke bli imøtegått, men antagelig etter den kjente nødutvei forsøkt tatt ihjel, som alle tidligere forsøk på å gjenreise Norge som rettsstat.

Denne boken blir en prøve på om den fra forskjellig hold i den senere tid etterlyste og savnede elite overhodet finnes eller ikke finnes innen folket.

Det vil også bli meget interessant å se reaksjonen på boken hos dem, som føler trykket av den manglende elite.

IV.

Før sitt lands-vik i Tromsø avsluttet som kjent regjeringen krigen ved full kapitulasjon i Trondheim. Dette var en skuffelse for England, som hadde kippet regjeringen fra Åndalsnes til Tromsø, for at derfra fortsette krigen. (Noe underlig forresten at England skulle ha sånn interesse av en krig, som var kommet igang for at den norske konge skulle ha god samvittighet [m. h. t. parlamentarismen]). Lands-vikerregjeringens mottagelse i London ble derefter. C. J. Hambro har i en artikkel for en del år siden beskrevet situasjonen, som at aldri har noen vært mer «alene i London».

Dette miserable forhold fikk kongen gjennom sin adgang til høyere kretser rettet noe på. Til dette er å bemerke, at uten kongen og hans forunderlige samvittighetskvaler i Trysil, ville den norske regjering overhodet ikke befunnnet seg i London, men i likhet med den danske konge og regjering forblitt i landet og varetatt sine plikter overfor okkupasjonsmakten overensstemmende med regjeringens eget standpunkt og Stortingets beslutning den 9. april i Elverum.

Men nu kunne kanskje den norske lands-vikerregjeringen brukes til å stelle til bråk i sitt fedreland for Englands skyld. Hvilket da også skjedde uten innflytelse på krigens utfall og uten anerkjennelse som krigfrende eller alliert.

V.

Ved tre traktater av 16. mai 1944 inngikk lands-vikerregjeringen avtale med de tre på den tid krigførende og eneste allierte makter USA, England og Russland om at Norge skulle **okkuperes** av dem etter deres seier over Tyskland. Et særdeles lite reputabelt dokument og

det utelukker enhver allianse.

Hva man enn mener om lands-vikerregjeringen, så kan man ikke godt tro at denne avtale er inngått frivillig, enn mindre på eget initiativ, selvom enkelte nordmenn kan være svære til å holde seg fram på, når det gjelder å løpe andre folks ærend. Der må være en grense. (Se førstig Paul Hartmanns bok «Bak Fronten».)

VI.

Efter den tyske okkupasjonen innrettet da også de tre krigførende makter seg i Norge som de skulle være hjemme. Alt etterlatt tysk materiell tilfalt de allierte som «alliert krigsbytte». Verdiløse utslitte tyske uniformer o. l. ble derefter tvangssolgt til Norge etter den takst de allierte fastsatte selv i henhold til avtale mellom Norge og England av 24. september 1945. Slikt som ikke kunne flyttes, som f. eks. Gardermoen Flyplass er det opplyst, at Norge skal ha betalt 105 millioner kroner for etterat den var utbygget for norske penger anført på «Tyskerkontoen» på 13 milliarder, som folket fremdeles sliter med. Ifølge bankdirektør Rygh ville den vært ennu større hvis ikke NS hadde gjort den motstand som lands-vikerregjeringen skulle vært hjemme og besørget. Akerhus landsfengsel ble i britisk disposisjon til ut i 1946.

Ulltepper ble brent, motorsykler knust med tanks o. s. v., ubåtbunkere ble sprengt, befestninger ødelagt og ammunisjon senket i sjøen. Da folket begynte å knurre over denne fremferden, fikk det opplyst (Riiser-Larsen) i pressen at det skjedde fordi man ikke hadde folk til vedlikehold! Sludder.

I det hele tatt var tonen og oppførselen hos den nye okkupant ikke meget «alliert».

VII.

M. h. t. avviklingen av selve «retts»oppgjøret, ble to «askillige karer» (som Ham-sun sier) sent til Moskva for der å få bestemt, hvilke menn og hvilke straffer som **nordmenn** skulle idømmes. Det fremgår av et glimt fra disse forhandlingene med Molotov, at hver enkelt som man anså det ønskelig å uskadeliggjøre, fikk sin straff fastsatt på **forhånd** der med Molotovs approbasjon. Som kjent forlangte Molotov, at fremferden mot Knut Ham-sun skulle modereres, fordi H. var populær blant det russiske folk, hvilket igjen førte til en høyst selsom be-

handling av den gamle dikter hjemme i Norge.

VIII.

I bladet «Arbeideren» kunne man i 1935 lese følgende: «Dødsdommen over Quisling er avsagt på Kominterns VII. Verdenskongress. Det står tilbake å ekskvere den». Nu, i 1945, fikk altså Stalin presentert like opp i hendene anledningen til å bli kvitt Quisling, kommunismens mest begavede og derfor farligste motstander — med hans egne landsmenn som bødder.

Man finner i denne forbindelse forklaringen på at «retts»oppgjøret skjeler mellom medlemmer av Nasjonal Samling og andre, som hadde begått de samme «forbrytelser», og vi finner også her forklaringen på at tyskerarbeidere og de, som rekvirerte dem til arbeide for tyskerne før kapitulasjonen, ikke hadde noen interesse som «landssvikere» betraktet.

IX.

«**Rett**»oppgjøret er i sitt innerste vesen et kommunistisk fremstøt. Dertil gav det for lands-vikerregjeringen håp om en høyst nødvendig politisk ansiktsløftning. De borgerlige skjonte ingenting og gererte seg som «et hav av sau». Det var gått dem fullstendig forbi, at vel var Nasjonal Samling et sosialt preget parti, men usosialisistisk (Jfr. programposten: «Stat og kommune skal ikke drive forretning») og dertil antikommunistisk. De gikk for full musikk med på å frata samtlige medlemmer av NS stemmeretten. Den politiske utvikling ble deretter.

X.

Da lands-vikerregjeringen kom hjem, møtte den et alminnelig ønske hos alminnelige mennesker om, at nu skulle der etter bli fred innen folket. For å få «retts»oppgjøret igang, måtte den derfor gripe til mobilisering av massetroskeskapet. Det er som kjent meget lett og hurtig. Det er grunn til å minne om i denne forbindelse, at de tre eneste organisjonene som ikke lå under for den igangsatte agitasjon var den katolske kirke, Frelsesarmeene og Norges Bonde- og Småbrukarlag. Der appellertes til underbevisstheten, ikke til rettsbevisstheten. Dommerne forsøkte sin plikt til å rettlede agitatorene og gatens parlament, slik som professor Skeie forsøkte. Som «argument» mot ham ble fra fremstående juridisk hold anført, at han stod alene! I forståelse av, at

En parabel

Svar til O. K.:

Det slo meg da jeg leste dette som Quisling hadde fortalt om en bolsjevikorganisasjon som skulle opfange alle nasjonale menn for at Sovjet i tidens fulde skulde få likvidere dem, at jeg hadde lest noe lignende før.

I en bok av Rigo van Assendelft, «Hallo Moskva», trykt og utgitt i Oslo 1929, har vi en roman om dette.

Hovedrollen spiller Nils Petersen Stub, krigsfriwillig på tysk side i 1. verdenskrig, jernkors av 2. og 1. klasse, tatt til fange av russerne i 1916, rømmer fra Sibir og blir med bolsjevikene og stiger til kaptein.

Han faller i unåde og blir dømt til døden. Efterpå får han anledning til å rømme for å organisere en nasjonal organisasjon i Norge. Han har to ganger tatt damenes pokal i Kollen, og Sovjet sørger for god reklame.

Han forstår at Lenin er brukt som jødenes verktøy. Han, Stub, filosoferer litt over dette.

Kommunismen var en jødebevegelse, og om arméen reiste seg mot dem, så var angiveriet for godt innført. Jødene fikk makten gjennom pengene, for jødenes arbeide er å samle penger. Ingen forstår seg på penger som de,

man ikke stod på rettens grunn påberopte de agerende seg å være i overensstemmelse med folkets naturlige rettsfølelse. Folkets naturlige rettsfølelse har fått sitt uttrykk i loven den.

XI.

Gjennom brevveksling mellom H.7. og den engelske sendemann Sir Laurence Collier, som ble offentliggjort på uttrykkelig engelsk oppfordring (han ante åpenbart, at den ellers ville bli underslått) tar England avstand fra den påstand, at Norge var alliert og krigførende og tar dermed i virkeligheten også avstand fra hele «retts»oppgjøret basert på denne falske påstand. Moskva tilkjennega samme standpunkt.

XII.

Livet byr på mange overraskelser. Vi har i de senere år opplevet at i Russland er Stalins mange «retts»oppgjør, som fikk sin parallel i landet, blitt revidert så å si på løpende bånd. Men det er i Russland!

XIII.

Les o.r.sakf. Sverre Heliksens bok. Det bør intelligensiaen på Arvoll og Bryn skoler også gjøre.

det er religion for dem. (s. 30). «Der hvor åsene er, der samles ravnene». — De samler verdenskapitalen på sine hender og gjør seg selv til de største kapitalister verden noensinne har sett. —

Hadde man glemt at de skrek korsfest, korsfest? Ennu skrek de det. Og ennu gjorde de det. (s. 31).

Side 35: Skalin fortsatte: — Resultatet er strålende — overalt i verden er de borgerlige aviser fylt av sympati med den kontrarevolusjonære nordmann — og ikke minst dine landsmenn. Men hvorfor?

— Fordi du er utsett til å lage revolusjon i Norge, sa han med vekt. — Din store idé, skal gå i oppfyllelse, — verdensrevolusjonen. —

Så kommer Stub til Norge. (Side 93). Det er spådd at den neste verdensfrelser skal komme fra Norden, sa Eilert Lund.

— Ikke Krishnamurti, svarte Stub og ristet på hodet.

Så et møte hos Abraham Winkel i Berlin. Han forkynner at verdensrevolusjonen skal bryte ut på en bestemt dag i 1931, og han sier videre: Til støtte for dere vil vi utvise tilsynelatende opposenter fra Sovjetstaten. De vil søke opholdstillatelse i de forskjellige land og være for hånden for dere. (Bl. a. Trotsky).

En merkelig bok. Hvem var de forskjellige modeller til bokens navn?

Den tilhører M. Syltens bibliotek. Er det noen som vil låne den, får de henvende seg til meg. (Via Folk og Land).

Ble vi organiserte for at Stalin og underbruk skulde få likvidere oss?

Ola O. Furuseth.

Skorzeny —

(Forts. fra s. 5) oppgave «å myrde» Eisenhower. Skildringen av prosessen, hvor han tilslutt ble frifunnet danner avslutningen på boken.

* Disse to bøker kan skaffes gjennom FOLK OG LANDS BOKTJENSTE og prisen i plastomslag er kroner 20,— pr. bind.

I samme serie er også utkommet en bok av Günter Werdorf: «Standartenoberjunker Norrmann», som skildrer opplevelsene til en ung krigsfriwillig i SS-Panserdivisjon Viking sammen med så mange ikke-tyske kamater fra andre land i Europa under innsats i øst. Pris kr. 18,—.

Averter i «Folk og Land»

Pastorale erindringer

(Forts. fra s. 4)

sene — var redd for å løsgjøre farlige krefter. Derfor opploste det hele seg i skjønn tale á la Wergeland:

Kom til den fagre Maridal — til Kleivens svimlende portal!

Eller Bjerregaard: Sønner av Norge — og etter Wergeland: Norges beste vern og feste er dets gamle fjeld, o.s.v. — Lutter appell til følelseslivet, en helaften i dovregubbens hall. — Men, i mangel av tobakk røker man andre blader, og ABC var et ganske uforglemmelig blad. — Jeg var ivrig med ved alle valg, kommunale og stortingsvalg. Som en souvenirs gjemmer jeg takkeskrievse fra Fedrelandslagets centralstyre, og jeg beklager at Gjemmefronten i 1945 ranet den korsmerkede nål, som jeg fikk av Fridjof Nansen.

Laget hadde en rekke utmerkede idealister, særlig vil jeg minnes Anders Lange, og Magne Moe, og ikke mindre fhv. stortingsmann Eugène Olaussen, som døde i 1961. Det var en fest å dra på foredragsreise med denne fordums kommunist. Han var sine tidligere politiske venner til stor bekymring, fordi han talte med konvertittens fanatiske glød og begeistring. Jeg traff ham igjen på Ilebu, hvor man plaserte folk man turde ta tak i av dem som under okkupasjonen ikke hadde vært England et Co til viljes for å gjøre Norge til et lydrike under imperiets helferd, se N.S.-mann, professor, billedhugger Gunnar Utsons visjon utenfor Sjømannsskolen på Ekeberg.

I 1931 sluttet jeg meg til Quislings «Nordisk Folkebevegelse» og har ennu i behold mitt medlemskort. Her var det tegn til et konstruktivt program, en appell til vilje og forstand, ikke bare til følelseslivets irrasjonelle mystikk. 17. mai 1933 ble så dette konstruktive program lagt frem av vår avdøde, store foregangsmann Vidkun Quisling. — I relativ frihet under et quasi-demokratisk regime ble vårt norske folk stillet åsyn til åsyn med et valg, et siste. Siden har folket i virkeligheten ikke hatt noe valg mellom muligheter. Før siste verdenskrig kunne vi valgt det rette, den sikre vei til nasjonal styrke, nemlig i den forsvarlig vepnede nøytralitet, som ikke er fåmingens vei i denne sak, men den kloke husbands. —

Regjeringen utfordret en avgjørende og riktig erklæring 3. september 1939. All vår skyld og skjebne som nasjon ble bestemt da regjeringen selv svek hva den hadde høytidelig kunngjort for verden var Norges vei

i den annen verdenskrig:

Vi Haakon, Noregs Konge gjer kunnig: Vi har vedteki å halde opp fullkommen nøytralitet for Noreg i den krigen som har broti ut mellom Storbritannia og Frankrike på den eine sida og Tyskland på den andre sida. — —

Sviket mot denne nøytralitetserklaering, i pakt med Norges livsbevarende tradisjon, utkrystalisert i linjene ovenfor, avgjorde alt, og skapte dagen idag, Ingen — for å tale med Scharffenberg - systematisk synkverving av almenhetens omdomme — kan i lengden skjule ovenstående virkelige grunn til regjeringens røming bort fra sitt anbetrodde folk, og til det som siden fulgte i form av avledende mensekjakt o. s. v.

— Før jeg går over til siste kapitel i disse pastorale erindringer, må jeg komme litt inn på et selsomt mellomspill i 1930. Sommeren dette år fikk jeg anmodning fra Høyres styre i Hedmark, det røde fylke, om å overta valgagitasjonen for major Gaustad, som var stiltet som nr. 1 på Høyres liste, men ikke ville ha strevet med å fremstille seg for velgerne. Jeg sa ja på stående fot. Jeg visste hva jeg gikk til. Det norske demokrati tillot nemlig bruk av stenkasting og korporeal molest — for ikke å nevne et mektig register av invektiver. For Karl Marx's discipler var alt etisk riktig, som tjente revolusjonens sak. Jeg hadde etterhvert fått en ganske verdifull samling av Hedmarks bergarter, slike som gneis, granit, silur og kambrisum, fyllit, gabbro og andre sorter, som viste at Karl Marx hadde anvist den rette ammunisjon, som hans forfedre brukte. — Dessverre er dette geologiske anskuelsesmateriale blitt borte under den lange livsreisen. Det var demokratiske argumenter av en viss tyngde!

Jeg har stortingspresident Carl Joachim Hambros takkebrev og likeledes en lignende hyldest fra stortingspresident, oberst Alf Kjøs, som begge takker hjertelig, hva de antas å ha hatt god grunn til. Høyre hadde nemlig mistet sitt mandat i Hedmark i 1927, og usikrheten var henimot trøstesløse i dette røde fylke, som var hårdt rammet av den økonomiske krise og derav følgende arbeidsløshet. Høyre kunne ikke skjønne et utopia, men måtte si med Churchill: Jeg kan bare love dere blod, svette og tårer. Det var jo magre saker å by frem for folket i valg. Jeg må få sitere en del av

Uppväxt i 30-talets Tyskland —

(Forts. fra s. 5)

måste vara ariska SS-män. Goebbels som forbjudt flickorna att bära tunna strumpor och dansa, Göring som inte tillät er att klippa håret . . . osv. osv.»

När jag som 17-åring kom till Sverige 1945, blev jag häpen över denna folks fantasi. Jag försökte vederlägga, men blev avfärdat som Naziunge t.o.m. fackföreningen förbjöd mig på min arbetsplats att förklara sanningen.

SANNINGEN! Hur uppfattade en liten flicka de kolossala omvälvningarna i 30-talets Tyskland? Jag vill härmed berätta om mina intyck och upplevelser. Naturligtvis finns det risk för, att man glömmer bort realiteter. Ett barndomsminne är som bekant för det mest förgyllt, eller sätter de som

haft det svårt, en alltför mörk färg på barndomsupplevelserna. Men jag vill härge ett perspektiv på ett barns uppfattningar om Hitler-Tyskland. Jag kan lova, att den är helt annorlunda än våra amatörpsykologer i pressen gör gällande.

Minnesbilderna från 5-årsåldern äro mycket växlande. Från det «glada» Berlin före 1933 kan jag påminna mig om arbetslöshetens plågor. Min far, utbildat diplomingenjör, fick sitta hemma utan arbete. Han kom därigenom på dåligt humör som gick ut över mor och mig, i sådana situationer kände jag mig överflödig och bidrog till ännu mer bekymmer för mor. Ett ilsket och egensinligt barn. Det stod blott bilig och dålig föda till buds för de få slantar mor städade ihop. Sådan föda hade till följd att min nattsömn blev störd av envisa springmaskar som inte lämnade mig någon ro. Jag hade lärt mig att en mask förvändlas till skalbagge, och skrek försvlat i mardrömmar där det kryllade av stora hemsk insekter. Min lilla säng stod i ett trångt kök. Ett av de två rummen var uthyrd. Ljuspunkten i denna tillvaro var den Svenska Kyrkan. Min svenskfödda mor tog mig dit och där kunde jag frossa med bullar och

Hambros brev til meg av 5. november 1930 fra Oslo:

«Herr sogneprest Egede-Nissen, Sollia, Østerdalen. Jeg takker — enn mere for den iver og interesse De har vist under valgarbeidet og den fremgang for vort parti i fylket som De har vært så sterkt medvirkende til». Undertegnet: Deres ærbødig forbundne C. J. Hambro.

Gaustad ble nemlig valgt mot alle prognosene. —

Hans Egede-Nissen

saft efter gudstjänsten. Där var allt så ljust och vänligt. Den stora parken älskade jag. Där fanns inga «fula gubbar» att vara rädd för, som det fanns gott om på Berlins gator. Mor som ofta grät, blev glad och lyste upp när klockstapeln började synas från spårvagnen. Ibland var vi tvungna att springa längs gatorna när kommunisterna började sina bejakningar.

Genom Svenska kyrkans försorg fick mor och jag resa till Sverige 1932 och njuta av lantluft och god mat. När sommaren var till ända, reste vi tillbaka till Berlin och då kom den vändpunkt som skulle nästan synas fattbar för vår familj. Jag tror att det var då som jag omedvetet blev nationalsocialist.

Far stod på perrongen i brun uniform, med röd armbindel på armen. I mitten av denna lyste en symbol — Hakkorset. Många, många vill övertyga mig om att det är ett mörkrets symbol. För mig förblir den ljusets symbol. Det var med denna armbindel på armen som jag för första gången såg min far le. Han tog mig ömt i famnen, dessa hårdas händer som slog mig så ofta, räkryggad med fasta steg, bredvid min förvånade mor, gingo vi en ny tid tillmötes.

Far fick arbete, vi flyttade till en större våning, jag fick gå ut och leka på gatan, de fula gubbarnas tid var förbi, och det enda som störde tillvaron var, som för alla stadsbarn, portvakten.

Politisk var man helt omedveten, bara att far en kväll då och då tog på sig SA-uniformen och stannade borta några timmar. Vi gick som vanligt om söndagarna till Svenska Kyrkan. Skolan började för mig i 6-årsåldern och varje år reste jag till Sverige över sommaren.

Vid 10-årsåldern, (1938) började min politiska uppföstran. På den tiden var inträdet i Hitlerjugend frivilligt. Ett trevligt bayriskt hus i en park i Berlin var vår mötesplats. Klädd i vit blus, mörkblå kjol och brun jacka, såg man att jag tillhörde denna «fruktansvärda» rörelse. Det kan erkännas att tyskarna äro glada i uniformer, men i Hitlerjugend hade den en psykologisk betydelse. Klasskilnaden

skulle utplånas. Ingen skillnad skulle märkas på föräldrarnas inkomster. Uniformen gav de mindre bemedlade en säkerhetskänsla, vilket framhevdé ett bättre kamratskap. «Visa vad DU duger till och vad DU är», sa man till oss. Läste för en tid sedan en beskrivning av en utländsk «förstāsigpåare» «Där gick de, flickor i uniformer, förskräckta, kuvade med ögonen lysande av hat.» Jag intygar att någon glädjare och friskare ungdom än denna har jag sällan sett.

Vad vi gjorde i ungdomsrörelsen? Det var inte stor skillnad mellan scouterna och Hitlerjugend. Bara det, att vår tjänst präglades av mindre barnsligheter och mera allvar. Disciplin och kamratskap tillsammans med fosterlandskärlek och fysisk trimm, anpassad till vår kvinnlighet, blevo våra ledstjärnor.

Varför jublade vi till vår Führer? Ett anfall av vaninne eller hysteri? När vi stod längs gatan, med all utsmyckning, musik och flaggor, tillsammans med tusentals friska glada ungdomar med sunda tankar, bubblar glädjen inom en upp sig själv, utan att någon kommandrade oss. När marschen Badenweiler hördes och jublet kom närmare och närmare, så tänkte jag alltid på den man som gjorde slut på vår fattigdom i min familj, den man som rensade gatorna från dessa snuskuggar som skrämd vettet ur en flicka, behövs det mera för att en flicka i 10-årsåldern vill visa sin tacksamhet genom att jubla?

Om freden bestått, vilken stat hade inte Tyskland blivit. Vilken ungdom det skulle ha växt upp. Men kriget kom — och om läsaren vill, skriver jag gärna om mina upplevelser under 40-talet i en annan artikel.

Vera Lindholm.

Har De

husket

bladpengene

?

ARBEIDSGIVERE — SE HER!

Dame m. bra merkantil utd. og god praksis, bl. a. flere år som førstedame i forretningsbokholderi, ø. still. hvor arbeidsoppg. er store og arbeidet selvstendig. Helst i Oslo eller omegn. Nå eller senere. BM. «Solid arbeidssted».

Heller ikke Lloyds —

(Forts. fra s. 1)

den norske regjerings direkte kontroll. Alle norske skip utenfor de besatte norske områder ble ledet av Nortraship ifølge en forordning av regjeringen. Nortraship assurerte alle sine skip hos Lloyds i London.

Nu er spørsmålet?

Ble forsikringskontraktene mellom Lloyds og Nortraship inngått på det grunnlag at de norske fartøyer var nøytale skip?

eller

ble assuransepremiene fastlagt på den basis at de norske skip var fiendeskip fra tysk synsvinkel og derfor utsatt for forhøyet krigsrisko?

Med andre ord:

Var forsikringsgrunnlaget for norske skip det samme som for britiske skip eller for skip tilhørende enhver annen makt for tiden i krig med Tyskland?

S V A R E T

Svaret som vi gjengir fotostat av og som er i vår bessidelse, lød som følger

London 2nd November 1951.

Dear Major Routley,
Following receipt of your letter of the 31st. October I made further enquiries concerning «Nortraship» War-Time Insurances.

As I informed you, a Market Cover (effected with Lloyd's Underwriters and Insurance Companies) was arranged for the insurance against Marine Risks of Norwegian vessels controlled by «Nortraship» but War Risks, I have verified, were covered with our Government War Risks Insurance Office. The rates of premium were fixed quarterly and generally speaking varied according to the trade in which the vessels were engaged. Belligerent flag rating was applied, of course. Nevertheless the rating was independent of the Hull War Risk premiums required by the Insurance Market and of the rates fixed by the British Mutual Clubs, with whom British vessels were insured against War Risks.

In your letter you ask whether the insurance basis (for Norwegian vessels controlled by «Nortraship») was the same as for British ships or for ships belonging to any other Power actually at war with Germany, and the answer is in the negative as you will gather from the information given in the preceding paragraph.

Yours sincerely,

L. A. Willsdon.

*

OVERSETTELSE:

London 2nd November 1951.

Kjære major Routley,
For å følge opp mottagelsen av Deres brev av 31. oktober har jeg foretatt videre under-

søkser om «Nortraship» (s) krigstids-forsikringer.

Sjøskaderisiko på norske skip kontrollert av «Nortraship» — ble som jeg meddeler Dem — ordnet ved forsikring på markedet og satt ut i livet av Lloyds assurandører og forsikringsselskaper — men krigsrisko — har jeg fått bekreftet — ble ordnet med vår regjerings krigsrisko-assuransekontor. Premiene ble fastsatt kvartalsvis og varierte generelt sagt i forhold til den virksomhet skipene var opptatt med. — Det var naturligvis tillegg for krigførende flag: Ikke desto mindre var premiefastsettelsen uavhengig av Hull krigsriskopremier oppsatt av «Insurance Market» og uavhengig av de rater som var fastsatt av de britiske gjensidige foreninger.

De spør i Deres brev om forsikringsgrunnlaget (for norske skip kontrollert av «Nortraship») var det samme som for britiske skip som tilhørte enhver annen makt for tiden i krig med Tyskland, og svaret er negativt, som De vil slutte av den underretning som er gitt i det foregående avsnitt.

Deres opprikktige,
L. A. Willsdon

NARVIK —

Forts. fra s. 4

Dessuten må De ta ut kvarter til bataljonen. Adjutanten, kaptein Eriksen, skal hjelpe Dem. Dere skal finne kvarter i byens østkant og høyt opp. Jeg tenker da først og fremst på Fjellheim og Skistua».

Dermed gikk kaptein Østvik og kaptein Eriksen. En stund etter var det iorden med Ferjeselskapet, men ikke med kvarter i østbyen.

For kaptein Østvik ringte opp:

«Vi får ikke benytte Fjellheim. Styret sier at alt sølvtoyet ligger utover bordene, og de vil ikke ha trønderne inn mellom alle sølvskjeene».

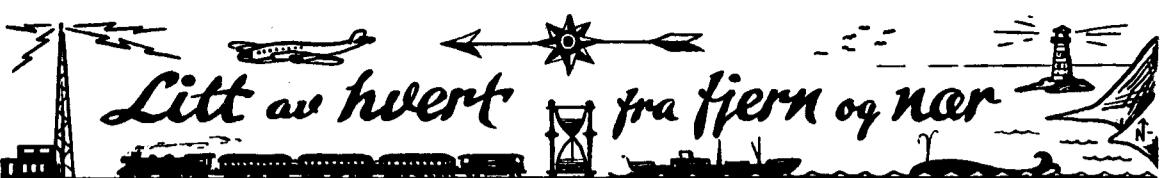
«Hm. Jaså. Jaja. — Jeg tenkte meg om:

Ute i fjorden ligger jo marinen. Den er her for å varsle, så der er sikkert norske vaktfartøyer så langt ute som i Vestfjorden. Med det samme tynkerne stikker inn i Ofotfjorden vil naturligvis marinen gi meg beskjed. Fra Tjeldodden til Narvik er det 30 nautiske mil, så jeg vil få god tid til å alarmere bataljonen om den ligger nede i byen.

Derfor sa jeg til kaptein Østvik:

«Vi får legge bataljonen nede i byen inatt, så skal vi ta opp spørsmålet Fjellheim imorgen».

Og dermed ble det slik. Kapteinene Østvik og Erik-

Litt av hvært fra fjern og nær

FN's KONGO-INNSATS.

U Thants stedfortreder i Kongo, Gardiner har i et svarsskriv tilbakevist de alvorlige anklager som generalvikar Monsignore Kileschi i Elisabethville har rettet mot FN. Det er riktig nok så at pasientene i et hospital er blitt beskutt og såret, men Gardiner forsvarer seg med at hospitalet tjente krigerske formål. Heller ikke hadde de etiopiske soldater myrdet 70 sivilister. Riktignok var 32 sivilister blitt myrdet, men det var ikke mulig å fastslå hvem som hadde gjort det. Plyndring og skjending av kirker benekter Gardiner ikke, men han hevder at forøverne var tilhengere av Tschombe. Særlig overbevisende kan svaret ikke sies å være.

STOROPPDRAF FOR HOWALDT-WERKE.

De kjente Howaldt-Werke i Kiel, som også har bygget mange norske skip, har etter konkurransen med verftet i så å si alle store industristater sikret seg en kjempemessig russisk ordre på 16 skip. Den hardeste konkurrenten var et japansk verft.

KARDINAL MINDSZENTY.

Kardinal Mindszenty, som siden oppstanden i Ungarn i 1956 har hatt asyl i USA's ambassadebygning i Budapest kommer ikke til å forlate Ungarn før det nå meldes. De kommunistiske myndigheter hadde tilbudt

sen la beslag på Folkeskolebygningene og Losjelokalet som lå i byens vestkant, og like i nærheten av hverandre. Jeg ville at bataljonen skulle ligge mest mulig samlet. Jeg gav ennvidere ordre om at befalet skulle ligge sammen med de menige.

Bataljonen ble med andre ord forlagt tett innunder Framnesryggen, som av divisjonen var utsett til hovedkamplinje.

Og da måtte jo alt være bra.

Bergs Assuransebyrå

ALT I FORSIKRING

Arbiens gt. 1 — Tlf. 44 49 94

Daglig friske blomster

SYNNØVE LIK

Blomsterforretning

Kranser til alle priser

Frognerveien 30, Oslo

Tlf. 44 22 30

ham fritt leide til grensen hvis han ville frasi seg sitt kirkelige embete, men etter konferanse med Roma har kardinalen avslått dette og forblir i sitt asyl i ambassadebygningen.

*

NYDELIG FREDSHAV.

Efter at Sovjet har speket Østersjøens bredder med rakettbatterier og fylt havet med krigsfartøyer spesielt u-båter fremstiller man det nå i propagandaen som et «fredshav». Det er den tyske østsone som kretser om dette emne i et kostbart propagandaskrift som nå spres i Sverige: TDR-Revyn.

*

SPROGKYNDIGE MINISTRE.

17 av 26 ministre og statssekretærer i den nåværende franske regjering — flere av dem stammer forøvrig fra Elsass — har omfattende kjennskap til det tyske sprog. 10 av dem behersker tysk så å si feilfritt, skriver DEUTSCHE NATIONAL-ZEITUNG.

*

VEL ANVENDTE PENGER.

DEUTSCHE WOCHEN-ZEITUNG på sin side forteller at det i Genf har vært samlet 1500 utviklingsvitenskapsmenn og teknikere for å rådsla om utviklingshjelpepens stilling. De kom til det resultat at i løpet av de siste år hadde milliardbeløp forsvunnet, delvis sporet, i utviklingslandene. Skylden for dette gav de først og fremst den dårlige samordning av de finansielle hjelpe tiltak. Forøvrig mente de at de siste vitenskapelige erkjennelser og tekniske fremgangsmåter var nytteløse i hendene på folk som ikke visste hva de skulle bruke det til.

*

SECRET SERVICE.

Det beryktede britiske Secret Service vil ifølge budgettforslaget for 1963/64 få sitt budgett forhøyet med nesten 20 millioner kroner. Det samlede budgett vil da utgjøre vel 160 millioner kr.

*

ARGENTINA.

Vi har tidligere nevnt den argentinske nasjonale organisasjon «Tacuara». For en tid siden ble det foretatt en razzia i en av organisasjon-

Arkitekt

H U S T A D

Bærumsvn. 5 — Ø. Ullern
Telefon 55 61 29 — Oslo

MALERARBEIDE OG

RENGJØRING

UTFØRES

Henv. Miller - Tlf. 67 76 71

nens øvelsesleire og etter hva politiet meddeler ble det arrestert 18 unge mennesker og beslaglagt tallrike våpen.

*

ROOSEVELT AVKOM BLIR STATSSEKRETÆR

President Kennedy har utnevnt den 48 år gamle sønn av Franklin D. Roosevelt, som forøvrig bærer samme navn som sin far, til statssekretær og stedfortredende handelsminister. Det er innen temmelig trange grenser USA av idag henter sitt lederskikk.

*

ANSTENDIGHET DENGANG OG NÅ.

En god venn, R. H., forteller at han i de siste dager før «kaputtene» — ryddede en smule opp i arkivalia i Justisdepartementet —. Han fant en mangfoldighet av nåde søknader til tyskerne for norske sabotører i britisk sold — underskrevet av justisminister Sverre Parelius RIISNES. Dette i motsetning til Norges nuværende Høyesterett, som annulerer forsikringsavtaler for barn etter falne frontkjempere, regulært opprettet i Idun etterat fedrene var falt. — Justitiarius Terje Wolds under okkupasjonen hjemmeværende hustru led ingen overlast fra okkupantens side, såvidt vi er underrettet.

ANNELISE PAROW

TANNINNSETNING

Trondheim

Gisle Johnsonsgt. 5 v. Lademoen kirke - Voldsminde

TANNLEGE MAAMOEN

Hansteensgt. 2

Tlf. 44 43 33

Tannlege

MARTIN KJELDAAS

Hansteensgt. 2

Tlf. 44 75 54

FOLK OG LAND

Kierschowsgt. 5, Oslo

Telefon 37 76 96

Boks 32 14

Abonnementspriser

Kr. 36 — pr. år, kr. 18 —

pr halvår i Skandinavia.

Utlandet: Kr. 40 — pr.

år, kr. 20 — pr. halvår.

I nøytralt omslag innenlands: Kr. 46 — pr. år,

kr. 23 — pr. halvår.

Løssalg kr. 0,85

Annonsepris kr. 0,40 pr.

mm og spalte.

Bruk postgironr. 16 450.

Utgiver A/L Folk og Land